

Oleksiuk, O. I. *Ekonomika rezultatyvnosti pidpriemstva* [Business enterprise performance]. Kyiv: KNEU, 2008.

Sobkevych, O. V., Sukhorukov, A. I., and Savenko, V. H. *Restrukturyzatsiia promyslovosti Ukrainy u protsesi postkryzovoho vidnovlennia* [Industrial restructuring Ukraine in the post-crisis recovery]. Kyiv: NISD, 2011.

Shvydanenko, H. O., and Shevchuk, N. V. *Upravlinnia kapitalom pidpriemstva* [Capital management The Company]. Kyiv: KNEU, 2007.

Shevchuk, N. V. "Fundamentalno-vartisnyi pidkhdid do vyznachennia efektyvnosti upravlinnia resursamy pidpriemstva" [Fundamentally-cost approach to determine the effectiveness of enterprise resource]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*, no. 5(50) (2011): 179-185.

Teplova, T. V. *Investitsionnye rychnagi maksimizatsii stoinosti kompanii. Praktika rossiyskikh predpriiaty* [Investment leverage to maximize the company's value. The practice of Russian enterprises]. Moscow: Vershina, 2006.

Vsesvitnia orhanizatsiia vyrobnykiv stali. Ofitsiinyi sait. <http://www.worldsteel.org>

Volkov, D. *Teoriia tsennostno-orientirovannogo menedzhmenta: finansovyy i bukhgalterskiy aspekty* [The theory of value-based management: the financial and accounting aspects]. SPB.: Vysshaia shkola menedzhmenta SpbGU, 2008.

"World economic outlook April 2011 Tensions from the Two-Speed Recovery Unemployment, Commodities, and Capital Flows, International monetary fund." <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2011/01/pdf/text.pdf>

УДК 338.242.4:663.63+664.1

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО ЦІНОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ЦУКРОБУРЯКОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

СТАСІНЕВИЧ С. А.

УДК 338.242.4:663.63+664.1

Стасіневич С. А. Механізм державного цінового регулювання в цукробуряковому комплексі України

Розглянуто інструменти державного цінового регулювання виробництва та реалізації цукрових буряків і цукру в Україні, зокрема квотування випуску цукру та поставок його на внутрішній ринок країни, затвердження урядом рівня мінімальних цін на вітчизняну сировину та цукор у межах квоти, встановлення мінімальних і максимальних інтервенційних цін на буряковий цукор як об'єкт державного цінового регулювання. Представлено результати аналізу, виконаного на базі значного обсягу статистичної інформації, застосування вказаних заходів у практиці господарювання. Виявлено недоліки механізму державного цінового регулювання, зокрема неузгодженість окремих його ланок. Досліджено вплив державного втручання на ефективність функціонування галузі та цінову ситуацію на ринку цукру. Обґрунтовано пропозиції підвищення дієвості державних цінових регуляторів у цукробуряковому комплексі України: удосконалення законодавчо-нормативних положень з питань цінової політики держави, забезпечення системності цього процесу.

Ключові слова: ціна, ціноутворення, державне регулювання, цукрові буряки, цукор, ринок.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 9.

Стасіневич Світлана Анатоліївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент, кафедра біржової діяльності, Національний університет біоресурсів і природокористування України (вул. Героїв Оборони, 15., Київ, 03041, Україна)

E-mail: stasinevych@mail.ru

УДК 338.242.4:663.63+664.1

Стасіневич С. А. Механизм государственного ценового регулирования в свеклосахарном комплексе Украины

Рассмотрены инструменты государственного ценового регулирования производства и реализации сахарной свеклы и сахара в Украине, в частности квотирования выпуска сахара и поставок его на внутренний рынок страны, утверждение правительством уровня минимальных цен на отечественное сырье и сахар в пределах квоты, установление минимальных и максимальных интервенционных цен на свекловичный сахар как объект государственного ценового регулирования. Представлены результаты анализа, выполненного на базе значительного объема статистической информации, применения указанных мер в практике хозяйствования. Обнаружены недостатки механизма государственного ценового регулирования, в частности несогласованность отдельных его звеньев. Исследовано влияние государственного вмешательства на эффективность функционирования отрасли и ценовую ситуацию на рынке сахара. Обоснованы предложения повышения действенности государственных ценовых регуляторов в свеклосахарном комплексе Украины: усовершенствование законодательно-нормативных положений по вопросам ценовой политики государства, обеспечение системности этого процесса.

Ключевые слова: цена, ценообразование, государственное регулирование, сахарная свекла, сахар, рынок.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Библ.:** 9.

Стасіневич Світлана Анатоліївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент, кафедра біржової діяльності, Національний університет біоресурсів і природокористування України (вул. Героїв Оборони, 15., Київ, 03041, Україна)

E-mail: stasinevych@mail.ru

UDC 338.242.4:663.63+664.1

Stasinevich S. A. Mechanism of State Price Regulation in Beet-Sugar Complex in Ukraine

The article considers instruments of state price regulation of production and sales of sugar beet and sugar in Ukraine, in particular, quoting sugar production and its supply to the domestic market, establishment of the level of minimum prices on domestic products and sugar within the quota by the government, and establishment of minimum and maximum intervention prices on beet sugar as an object of state price regulation. It provides results of analysis conducted on the basis of a significant volume of statistical information, and application of the said measures in the economic practice. It reveals shortcomings of the mechanism of state price regulation, in particular, lack of co-ordination between its individual links. It studies influence of the state intrusion upon effectiveness of functioning of the branch and price situation in the sugar market. It justifies proposals on increase of effectiveness of the state price regulators in the beet-sugar complex of Ukraine: perfection of the regulatory and legislative provisions on the issues of the price policy of the state and ensuring system nature of this process.

Key words: price, price formation, state regulation, sugar beet, sugar, market.

Pic.: 2. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 9.

Stasinevich Svetlana A. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Research Fellow, Associate Professor, Department of Exchange Activity, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (vul. Geroyiv Oborony, 15, Kyiv, 03041, Ukraine)

E-mail: stasinevych@mail.ru

Питання поєднання на оптимальній основі ринкових засад функціонування галузі та державного втручання в діяльність цукрубурачківського підкомплексу та ринку цукру України активно вивчалися відомими вченими та практиками: О. Багатеренком, П. Борщевським, О. Зайцем, М. Коденською, В. Слюсарем, В. Рибачуком, О. Шпичаком та іншими [1 – 6]. *Мета* даної статті – аналіз інструментів державного цінового регулювання виробництва та реалізації цукрових буряків і цукру та впливу на ефективність роботи складових підкомплексу в Україні на сучасному етапі.

Основними законодавчими актами, що визначають державні підходи до формування системи державних регуляторів в бурякоцукровому підкомплексі АПК України, є Закони України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» від 17 червня 1999 р.

№ 758-XIV та «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24 червня 2004 р. № 1877-IV. Перший закон передбачає щорічне визначення Кабінетом Міністрів України розміру поставок цукру на внутрішній ринок і мінімальних цін на цукрові буряки – нижньої межі ціни при укладанні угод купівлі-продажу для виробництва цукру в межах квоти «А» та цукор цієї квоти. Цей процес започаткований ще в 2000 р. (табл. 1) [7].

Другим названим законом цукор розглядається як один із об'єктів державного цінового регулювання, на який встановлюються мінімальна та максимальна інтервенційні ціни, що слугують ціновими індикаторами, які є підставою для прийняття рішення про здійснення товарної та фінансової інтервенцій з боку держави в особі Аграрного Фонду України [8].

Таблиця 1

Мінімальні ціни на цукрові буряки, що поставляються для виробництва цукру квоти «А» та цукор цієї квоти в Україні, грн/т

Маркетинговий рік ¹	Назва та реквізити регулюючого підзаконного акту (постанови Кабінету Міністрів України)	Мінімальна ціна ²	
		Буряки	Цукор
2000/2001	Про деякі питання державного регулювання виробництва і реалізації цукру від 2 червня 2000 р., № 868	139	2000
2001/2002	Деякі питання державного регулювання виробництва і реалізації цукру з буряків урожаю 2001 року від 1 березня 2001 р., № 201	165	2370
2002/2003	Деякі питання державного регулювання виробництва і реалізації цукру від 15 лютого 2002 р., № 142	165	2370
з 1 листопада до 31 грудня 2002 р.	Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 142 від 28 жовтня 2002 р. № 1628	165	2050
2003/2004	Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру від 25 грудня 2002 р., 3 1977 р.	165	2370
2004/2005	Деякі питання державного регулювання виробництва і реалізації цукру від 4 лютого 2004 р. № 117	165	2370
2005/2006	Про встановлення граничного розміру квоти та мінімальної ціни на виробництво і реалізацію цукру у період з 1 вересня 2005 р. до 1 вересня 2006 р. від 13 квітня 2005 р. № 289	170	2370
з 21 грудня 2005 р. до 31 серпня 2006 р.	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 грудня в 2005 р. № 554-р «Про закупівлю Аграрним фондом цукру до державного продовольчого резерву»	170	2850
2006/2007	Про заходи щодо державного регулювання виробництва і реалізації цукру та цукрових буряків від 20 лютого 2006 р. № 171	195	2850
2007/2008	Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру та цукрових буряків від 7 березня 2007 р. № 404	170	2500
2008/2009	Про державне регулювання виробництва цукру та цукрових буряків у період з 1 вересня 2008 р. до 1 вересня 2009 р. від 23 січня 2008 р. № 20	170	2500
2009/2010	Про внесення зміни у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2009 р. № 1094 від 4 лютого 2009р. № 63 Про державне регулювання виробництва цукру і цукрових буряків в період з 1 вересня 2009 р. до 1 вересня 2010 р.	258	3750
2010/2011	Про державне регулювання виробництва цукру та цукрових буряків у період з 1 вересня 2010 р. до 1 вересня 2011 р. від 3 лютого 2010 р. № 96	350	5100
2011/2012	Про державне регулювання виробництва цукру та цукрових буряків у період з 1 вересня 2011 р. до 1 вересня 2012 р. від 2 березня 2011 р. № 179	407	5100
2012/2013	Про державне регулювання виробництва цукру та цукрових буряків у період з 1 вересня 2012 р. до 1 вересня 2013 року від 11 квітня 2012 р. № 290	408	4900

¹ Маркетинговий рік розпочинається 1 вересня поточного і закінчується 31 серпня наступного.

² З податком на додану вартість (ПДВ).

У країні здійснюється квотування випуску цукру для задоволення потреб внутрішнього ринку – затверджується квота «А» виробництва цукру. Граничний розмір квоти «А» встановлюється постановами Кабінету Міністрів України, починаючи з 2000/2001 маркетингового року. Квота «А» відображає потребу населення держави в солодкому продукті. Профільне міністерство (наразі Міністерство аграрної політики та продовольства України) здійснює розподіл квоти між цукровими заводами на відповідний сезон цукроваріння. Як правило, розподіл квоти здійснювався між більшою кількістю підприємств, ніж фактично їх приступало до роботи, особливо в останній період. Так, у 2008 р. розподіл квоти був здійснений між 104 цукровими заводами, а фактично працювало 70 підприємств, у 2009 р. квота виробництва цукру була виділена спочатку 70 заводам, потім ця кількість була скоригована до 64, на практиці функціонувало 56 заводів, і лише в 2010 р. квоту отримали 73 підприємства і фактично «пропущено» 73 заводи, у 2011 та 2012 рр. відповідно планувалось функціонування 80 і 78 цукрових заводів, а фактично працювало менше: 77 і 63 підприємств.

На жаль, було кілька років, в які власне виробництво цукру не забезпечувало задоволення квоти. Два останні роки українські заводи виробляють цукру понад встановлену урядом квоту. У 2011 р. випуск цукру перевищив квоту на 25%, аналогічно в 2012 р. вироблено бурякового цукру на 21% понад квоту «А» (рис. 1).

Крім того, у зв'язку з членством України в СОТ у рахунок наповнення даної квоти заліковується цукор, випущений із імпортованого на пільгових умовах цукру-сирцю – Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2008 р. № 1125 «Про використання цукру, виробленого з цукру-сирцю з тростини, що ввезений в Україну в межах встановленої тарифної квоти» цей обсяг цукру враховується під час визначення обсягу граничного розміру щорічної квоти поставки цукру на внутрішній ринок. Міністерство економіки (нині Міністерство економічного розвитку і торгівлі) України зокрема на 2010 р. встановило квоту на ввіз в Україну цукру-сирцю

з тростини із пільговою ставкою мита (2% проти 50% на загальних засадах) на рівні 267,8 тис. тонн. Із імпортованої сировини в 2010 р. могло б бути забезпечено виробництво 262 тис. т цукру білого, але було ввезено лише 231,7 тис. т цукру-сирцю, що дало можливість виробити 224 тис. т білого цукру. У попередньому, 2009 р., імпорт цукру-сирцю тростинного в межах тарифної квоти становив лише 39,4 тис. т. У 2011 р. за даними асоціації «Укрцукор» з посиланням на інформацію Держмитслужби України обсяг використання квоти імпорту тростинного цукру-сирцю склав 231,2 тис. т. У 2012 р. до України було ввезено лише 0,2 тис. т цукру-сирцю.

Таким чином, у цукробуряковому підкомплексі законодавчо і на практиці існує квотування поставок продукції на внутрішній ринок, хоча нагальної потреби в цьому не було, оскільки, як правило, квотується виробництво і реалізація продукції з метою обмеження поставок її на ринок. В умовах сьогодення цю задачу для України також слід вважати неактуальною, хоча в 2012/2013 маркетинговому році досягнуто перевиробництва цукру в країні, але вже в наступному 2013 р. очікується скорочення площ посівів цукрових буряків до 350 тис. га проти 455 тис. га в 2012 р., а отже і зменшення обсягів випуску цукру.

На вимогу Світової організації торгівлі Україна «позбавила себе права» на експорт цукру, виключивши із Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» положення про встановлення квоти «В» (граничний розмір поставки цукру за межі України за міжнародними договорами) і «С» (цукор, вироблений понад квоти «А» і «В» і призначений для реалізації виключно за межами країни). Єдиний і останній раз квота «В» була встановлена на 2006/07 (Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо державного регулювання виробництва і реалізації цукру та цукрових буряків» від 20 лютого 2006 р. № 171). Проте 30 листопада 2006 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» № 403-V, який

Рис. 1. Забезпечення потреби внутрішнього ринку України цукром вітчизняного виробництва (квота «А»)

відминив встановлення державою квоти «В» і «С» з дня вступу України до СОТ.

Закон України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» встановлює, що мінімальна ціна на цукрові буряки визначається з урахуванням базисної цукристості, на рівні, який забезпечує прибутковість їх виробництва із застосуванням щомісячних індексів інфляції. Проте, як свідчать рівні, належного індексування розміру встановленої мінімальної ціни на продукцію не здійснювалось жодного року попри значні показники інфляційних процесів в країні в окремі роки.

Фактична середня ціна реалізації цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами в 2011 р. становила 519 грн/т (без ПДВ) – на 46% вище мінімальної, перерахованої за встановленою шкалою з урахуванням цукристості, яка становила 16,6% при базисному рівні 16 (356 грн/т), у 2012 р. – 427 грн/т (на 24% вище мінімального рівня з урахуванням якості коренеплодів, при тому, що фактична дигестія буряків у цьому році дорівнювала 16,1% – 343 грн/т) [9]. Отже, регуляторний ціновий процес у буряківництві «відстає» від фактичної цінової ситуації на ринку вітчизняного сировинного забезпечення виробництва цукру.

Під час заготівлі цукрових буряків цукровими заводами значна частина солодких коренеплодів надходить на переробні підприємства на давальницьких засадах. У період 2000 – 2012 рр., за даними Державної служби статистики України, частка цукрових буряків, переданих сільськогосподарськими підприємствами на переробку цукровим заводам, коливалась від 30 до 55%, а господарства населення переважно поставляють цукрові на заводи за давальницькою схемою – питома вага «давальницьких» буряків в особистих селянських господарствах досягає 90%. Але ця кількість цукрової сировини взагалі не підпадає під дію державного регуляторного механізму шляхом затвердження рівня мінімальної ціни.

За розглянутих умов цукрове буряківництво до 2009 р. функціонувало практично на межі збитковості: у 2001 р. рентабельність цукрових буряків, вирощених у сільськогосподарських підприємствах, становила лише 1,5%, у 2007 р збитковість дорівнювала 11,1% і лише в останні роки, переважно в умовах відносного скорочення обсягів виробництва солодких коренеплодів, цукробуряківництво було досить вигідним: у 2009 р. рентабельним на 37% (при валовому зборі 10 млн т проти 15,6 млн т у 2001 р. і 22,4 млн т у 2006 р.), у 2011 р. досягнуто також 36,5% прибутковості (табл. 2).

Фактичні ціни реалізації цукру в країні суттєво вищі мінімальних лише в останні роки (2010 – 2012 рр.) (рис. 2).

У сезон 2012 р. переробки цукрових буряків, за даними «Укрцукор», витрати на виробництво 1 т цукру дорівнювали в середньому 7 тис. грн/т, а середня ціна, за якою цукор реалізувався цукровими заводами (у співставних умовах – без ПДВ) складала 4,9 тис. грн/т, тобто вироблений цукор підприємства збувають собі в збиток.

Впливовим інструментом урегулювання цінової ситуації на ринку цукру могли б стати державні інтервенційні та заставні операції. Для послаблення зростання цін уряд України в останні роки прийняв ряд постанов про державні інтервенції на внутрішньому ринку цукру з боку Аграрного фонду. Проте, у зв'язку з дефіцитом бюджетних коштів обсяги цих операцій були незначними і тому слабо впливали на кон'юнктуру цукрового ринку.

Для проведення інтервенційних операцій на цукор як об'єкт державного цінового регулювання державою в особі Міністерства аграрної політики і продовольства України встановлюються мінімальні та максимальні ціни (табл. 3).

Таким чином, рівень державних інтервенційних цін на цукор значно вищий мінімальних цін для товаровиробників, що наносить збиток інтересам останніх. Причому рівень останніх більшою мірою враховує реальну цінову ситуацію на внутрішньому ринку.

Світова практика уже досить тривалий час використовує на аграрному ринку такий механізм страхування своїх товаровиробників від загрозового зниження ринкових цін, як заставні закупівлі продукції. Проведення заставних закупок продукції у виробників, впровадження заставних цін є одним з прикладів формування дієвого економічного механізму регулювання ринку.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства, станом на 1 січня 2011 р. в Аграрному фонді зберігалось внаслідок закупівель цукру в 2010 р. 79 тис. т продукції, а обсяг поповнення державного продовольчого резерву склав 54 тис. т. Постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 2011 р. № 66 затверджено обсяг державного інтервенційного фонду в 2011/2012 маркетинговому році з бурякового цукру-піску в розмірі 247, 6 тис. т. Станом на 1 березня 2012 р. наявні ресурси цукру в Аграрному фонді склали 183 тис. т, у тому числі закуплені в 2011 р. – 113 тис. т. На 2013/2014 р. з метою створення передумов для здійснення Аграрним

Таблиця 2

Економічна ефективність виробництва та реалізації цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами України

Показник/Рік	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Валовий збір ¹ , млн т	15,6	22,4	17,1	13,4	10,0	13,7	18,7	18,3
Середня ціна реалізації (без ПДВ), грн/т ²	139,1	186,0	157,6	218,9	409,9	478,5	519,2	426,8
Рентабельність виробництва і реалізації, ³ %	1,5	11,1	-11,1	7,3	37,0	16,7	36,5	н. д.

¹ Загальне виробництво в Україні – форма статпостереження 29-сг.

² За даними Держкомстату України – форма статпостереження 21-заг.

³ За даними Держкомстату України – форма статпостереження 50-сг.

фондом товарних інтервенцій у цілях стабілізації цінової ситуації на ринку цукру уряд затвердив мінімальний обсяг формування державного інтервенційного фонду з цукру 355, 6 тис. т, що відповідає вимогам Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» (20% фонду споживання за попередній маркетинговий рік).

кону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» наявності цукру (подання суб'єктами підприємницької діяльності, які виробляють цукор і зберігають його для подальшої реалізації, здійснюють оптову чи роздрібну торгівлю цукром, декларації про обсяг цукру, що перебуває у їх власності), то по суті – це також елемент впливу держави на цінову ситуацію на

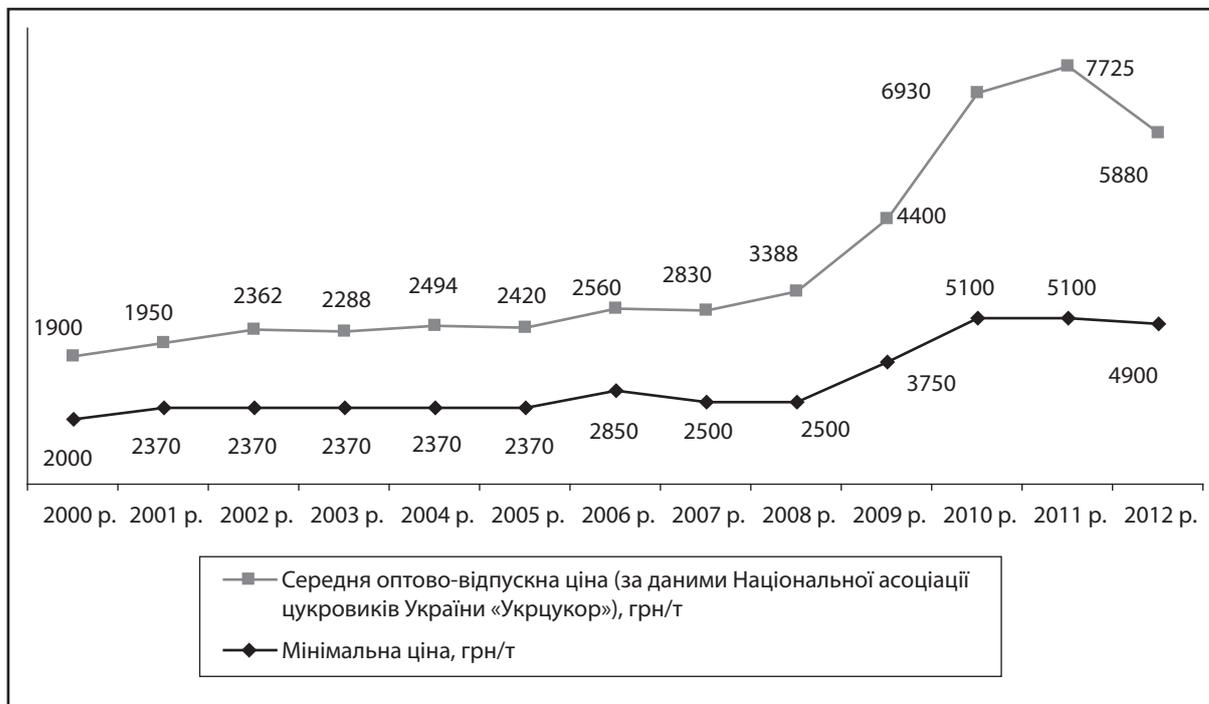

Рис. 2. Динаміка цін на цукор на внутрішньому ринку України

Таблиця 3

Інтервенційні ціни на цукор-пісок (буряковий) в Україні, грн/т (з урахуванням ПДВ)

Маркетинговий рік	Наказ Міністерства аграрної політики і продовольства України	Мінімальна ціна	Максимальна ціна
2010/2011	від 23 лютого 2010 № 78 із змінами від 04 червня, 21 липня, 15 вересня 2010 р.	6700	7700
2011/2012	від 10 лютого 2011 р. № 17 із змінами від 22 червня 2011 р. № 217	7700	8500
2011/2013	від 14 березня 2012 р. № 125	6000	6800

Згідно з Порядком декларування зміни оптово-відпускнух цін на продовольчі товари, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №1222 від 17 жовтня 2007 р. введено декларування суб'єктами господарювання зміни оптово-відпускнух цін на цукор-пісок. Сутність механізму цього декларування полягає в тому, що декларуванню підлягають зміни оптово-відпускнух цін на цукор у разі, коли такі ціни збільшуються протягом місяця більш як на 1 відсоток. Але, наприклад, в окремі періоди в силу фактичного повального прогресуючого зростання цін здійснювати таке декларування ускладнено – на практиці це може спричинити «зупинку» ринку, що породить штучний дефіцит продукції, а отже новий виток цінової напруги.

Щодо законодавчих вимог іншого декларування на ринку цукру – декларування у відповідності до За-

ринку, оскільки йдеться про регулювання обсягу пропозиції продукції – одного з основних факторів формування ринкової ціни.

ВИСНОВКИ

1. Законодавчо-нормативні положення з питань державного, зокрема цінового регулювання, у цукробуряковій галузі України в значній частині не виконувалися на практиці, крім того, потребують удосконалення.
2. Значний сегмент ринку цукрових буряків і цукру взагалі не підпадає під дію механізму державного регулювання ціноутворення, отже, державні регуляторні важелі послаблюються і не є достатньо ефективними.
3. На практиці у зв'язку з дефіцитом державних коштів, колізіями положень нормативних документів, відсутністю системності, протиріччям управлінських

рішень механізми державної підтримки цукробурякового комплексу, інтервенційних і заставних операцій з цукром не реалізовувались на належному дієвому рівні. Так, вочевидь доречно усунути подвійне різнорівне за суб'єктом і розміром регулювання цін на цукор, а саме: виключити можливість про відокремлене встановлення мінімальних цін на цукор згідно із Законом України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру». Доречним також слід вважати скасування щорічної тарифної квоти Світової організації торгівлі на везення в Україну цукру-сирцю з тростини.

4. Не зважаючи на різнопланові спроби державного стабілізаційного врегулювання цінової ситуації цукрового ринку, останні роки відзначились різкими коливаннями: стрімким зростанням і падінням цін на цукор.

5. Для забезпечення цінового регулювання цукрового ринку, захисту споживача, недопущення соціальної напруги в результаті економічно не обгрунтованих узгоджувальних дій великих виробників – учасників цього ринку щодо цінової політики, з метою попередження ажіотажного попиту необхідно активізувати створення державних запасів цукру для проведення впливових державних товарних інтервенцій. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Багатеренко О. С.** Ринок цукру та організація його виробництва // Цукор України. – 1993. – № 4. – С. 8 – 11.
2. **Заец А. С.** Сахарная промышленность в Украине: становление, развитие, реструктуризация. – К. : Наукова думка. – 2001. – 327 с.
3. Система організаційно-економічних механізмів функціонування основних агропродовольчих підкомплексів рослинництва України / О. М. Шпичак, О. В. Боднар., І. В. Кобута та ін. / За ред. О. М. Шпичака. – К : ЗАТ «Нічлава», 2009. – 406 с.
4. Ціноутворення в процесі реформування агропромислового комплексу України / За ред. О. М. Шпичака. – К. : ІАЕ УААН. – 2002. – 499 с.
5. Цукробурякове виробництво України: проблеми відродження, перспективи розвитку / П. Т. Саблук, М. Ю. Коденська, В. І. Власов та ін. / За ред. П. Т. Саблука, М. Ю. Коденської. – К. : ННЦ «ІАР». – 2007. – 390 с.
6. **Шпичак О. М.** Економічні взаємовідносини сільськогосподарських підприємств із сферою заготівель і переробки технічних культур / О. М. Шпичак. – К. : Урожай, 1987. – 152 с.
7. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України № 1877-IV від 24 червня 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
8. Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру : Закон України № 758-XIV від 17 червня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 червня 2000 р. № 868 «Про затвердження Порядку визначення мінімальних цін на цукрові буряки і цукор» [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.rada.gov.ua

REFERENCES

Bahaterenko, O. S. "Rynok tsukru ta orhanizatsiia ioho vyrobnytstva" [The sugar market organization and its production]. *Tsukor Ukrainy*, no. 4 (1993): 8-11.

[Legal Act of Ukraine] (2004). <http://www.rada.gov.ua>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://www.rada.gov.ua>

[Legal Act of Ukraine] (2000).

Sabluk, P. T., Kodenska, M. Yu., and Vlasov, V. I. *Tsukroburiakove vyrobnytstvo Ukrainy: problemy vidrodzhennia, perspektyvy rozvytku* [Sugar beet production in Ukraine: problems of revival, the outlook for]. Kyiv: NNTs IAR, 2007.

Shpychak, O. M. *Ekonomichni vzaiemvidnosyny silskohospodarskykh pidpriemstv iz sferoiu zahotivel i pererobky tekhnichnykh kultur* [The economic relationship between agricultural enterprises with the sphere of procurement and processing of crops]. Kyiv: Urozhai, 1987.

Shpychak, O. M., V Bodnar, O., and Kobuta, I. V. *Systema orhanizatsiino-ekonomichnykh mekhanizmiv funktsionuvannia osnovnykh ahroprodovolchyykh pidkompleksiv roslynnytstva Ukrainy* [The system of organizational and economic mechanisms of the major agro-food crop subsectors Ukraine]. K: Nichlava, 2009.

Tsinoutvorennia v protsesi reformuvannia ahropromyslovoho kompleksu Ukrainy [Pricing in the process of reforming the agriculture of Ukraine]. Kyiv: IAE UAAAN, 2002.

Zaets, A. S. *Sakharnaia promyshlennost v Ukraini: stanovlenie, razvitie, restruktoryzatsiia* [Sugar industry in Ukraine: the emergence, development and restructuring]. Kyiv: Naukova dumka, 2001.